

Sajtószilánkok 2004.

Szerző Administrator
2007. november 21.
Utolsó frissítés 2007. november 22.

Alleluja

Alleluja? Ősi keresztény énekek, népdalok: a gyűlölet és testvériség, az otthon és idegenség roppant feszültségei közt kinyíló dallam üzen e sugárlemezen, ha nem is az oltár, de az eleven test templomának liturgiájával (melynek a hangszálak a nemes orgonasípjai) ? üzeni a dallam Kati hangján, hogy szomorúságunk földjéből kelhetnek csak ki a húsvéti reménység virágai Czigány György

Közép-európai Húsvét

Ismét egy különleges tematikus lemezzel jelentkezett Szvorák Kati Liszt- és Kodály-díjas népdalénekesnő. Még a Magyar Millennium évében kezdődött az a közép-európai sorozata, melyben az év jeles ünnepeihez kapcsolódó, egyházi és népi énekekből összeállított felvételeket készít kitűnő előadóművész-partnerei közreműködésével. Ilyen kiadvány volt a karácsonyi lemeze, az Örvendezzünk, ilyen az Ispiláng, a dupla korongos Stafíring, valamint a tavaly kiadott Télkergető. A napokban a Hungaroton gondozásában megjelent Alleluia című albumán a közép-európai húsvét liturgikus énekeit és népzenei világát ötvözi. A zenei ünnepvárás a bűnbánati ájtatossággal indul a Kájoni Cantionale Catholicumból való magyar nyelvű könyörgés szövegének felhasználásával és a Feltámadást köszöntő, Isten dicsőségét hirdető, negyedik századból származó latin himnusszal zárul. A dallamokat a különböző felekezetű népi énekeskönyvekből választotta az énekesnő. A források lelőhelye Moldvától Lengyelorszáig és a bajorok földjéig terjed. A zenei feldolgozások, hangszerelések Kiss Ferenc, Szvorák Kati, Rudolf Pietsch és a Vujicsics Együttes nevéhez fűződnek. A zenei kísérettel mértékletesen, az eredeti dallamok iránti alázattal bánt az alkotógárda. A cél az volt, hogy kiemeljék az énekek szépségét, ám ezenközben ne csorbuljon se a szövegek, se a dallamok hatása. - Csak megerősíteni tudom, amit idős asszonyoktól hallottam: többszöri imával ér fel, ha az ember énekli ezeket a népi énekeket. Lelki nyugalmat nyerünk általuk a bőjti időszakban és a Húsvéti ünnepen. A dalok segítenek önmagunkba fordulni, önmagunkat megismerni; fokozzák lelki elmélyülésünket ? nyilatkozta a két évtizede saját, önálló énekesi útját járó művész. Az, hogy a felvidéki származású előadó több nyelvű zenei anyaggal jelentkezett, egyáltalán nem új keletű dolog: már első, 1986-ban kiadott Dalvándorlás című lemezén a bartóki szellemben, több nyelven szólaltatta meg a Kárpát-medence népeinek közös dallamkincsét. Egy ilyen album elkészítése rendkívül sok vesződséggel, utánajárással jár, de az alkotás öröme mindenért kárpótolja az embert, mondta az új CD-megjelenésének napján Szvorák Kati. A tematikus lemezek egyúttal jól reprezentálják azt a tudásanyagot, amellyel az énekesnő rendelkezik; sokkal több minden megmutatható így a közönségnek, mintha csak a kedvenceit gyűjtené egy csokorba. A sorozat újabb, Pünkösdről szóló darabja jövőre várható. Kálmán Gyöngyi : Közép-európai húsvét (Új Ember, 2004. április 4.)

"Alleluia" - Szvorák Kati legújabb CD-jéről

Örvendeztünk 2000 karácsonyán, hallgatva a Közép-Európa karácsonyáról hangképet kínáló, "Örvendezzünk" című korongot. Most is jubilálhatunk, hallgatva Szvorák Kati összeállításában a Monarchia zenekarral közös felvételét, mely a korábbi sikeres kiadványhoz hasonló elvek-szemponatok figyelembevételével készült, s hasonlóképp gyönyörködteti hallgatóit. Az ötnegyed órányi hangzó anyag 12 témakörre tagolódik:

Bűnbánati ájtatosság
Nagyböjti kánták
Az Úr kinszenvedése, Mária siralom
Moldvai havajgatás
Dráva menti horvát húsvéti népdalok és kóló
Húsvéti játékdalok
Szerb húsvéti leányjáték és kólók
Krisztus feltámadása
Feltámadás napja van
Alleluja
Húsvéti himnusz.

Mint a felsorolásból is kitűnik, a válogatás, az összeállítás nem egyetlen szempontot követ. Felfedezzük benne a húsvéti ünnepkör időrendjét, néha országok/nyelvek szerinti csoportokkal találkozunk, máskor pedig egy-egy témakört többnyelvű énekekből összeállított dalsokor mutat be. Már a címekből látható, hogy az egyházi dallamok és a népi - vagy népzeneivel rokon - dallamok is jól megférnek egymás mellett, ráadásul a gyermekjátékdalok világába is betekintést nyerünk.

Hasonló gazdag változatosság tanúi lehetünk a hangzó anyag zenei elemzésekor. Szólisztikus énekek, a női hangot néha felváltó férfi-ének, s közben az antifonális és responzoriális éneklésmód megannyi képviselője kínál sokszínű hangzást, a cappella, avagy különböző hangszer összeállítású együttesek kíséretével. Változatos az egymásra következő

dalok metrikus rendje csakúgy, mint a szabad (parlando vagy rubato) és a kötött, ritmikus karakterű énekek egymásután.

Mint egy orgonavirág-csokor, melynek minden szála, s azon belül a fűtök mindegyike külön méltó a részletező figyelemre - s mint egy természeti jelenséget, e hangfelvételt sem illetheti kritika, inkább csak a figyelmet a szépségekre irányító elemzés.

A Húsvét - a legnagyobb gyász és talán a legnagyobb öröm ünnepe is egyben. E kettősség, megannyi árnyalatával, jól érvényesül az összeállításban.

Szvorák Kati éneke - s hiszem, hogy nemcsak én gondolom így - megunhatatlan. Szinte feloldódik minden egyes dalban, amit megszólaltat - tehát aligha lenne értelme "előadásról", "interpretációról" beszélni. Mintha a dallamokkal felerősítené, kihangosítaná azokat az érzéseket, amelyeket már a szöveg is kivált az érzékeny hallgatóból. Ilyen művészi teljesítményt hallgatva világosodik meg napjaink zenekedvelője előtt az az életérzés, mely régi eleinket eltöltötte a templomokban, az énekes szölisták hallatán: helyettünk szólnak, a mi nevünkben (is) áldoznak a szépség oltárán. Így indul ez a különleges szertartás, invokációval, majd magyar és lengyel kántával folytatódik. A kinszenvedés-történet tovább szélesíti a zenei terület érvényességi körét: morva, horvát, szlovén és német nyelvű énekekkel. A terjedelmesebb hangszeres szakaszokkal további dimenziót kap a hangzás. A negyedik témakör további adaléka a tér-dimenzió kiterjesztése. Az Előttünk tündöklő Jézus keresztye körmenetek emlékét eleveníti fel, s ennek az érzetnek a kialakításában nagy szerepe van a csengőnek (a ministránsok hangszerének).

És amikor egyházi népének, a szólistikus előadás esetében "megengedett" szabadsággal, népi ihletésű díszítésekkel csendül fel, a hallgató már nem közönség, hanem valamiféle közösség tagja; olyanoké, akiknek nevében lép fel a szólista. A folytatásban énekesek csoportja társul a szólistához, az ünnep közösségi jellegét erősítendő.

És még szélesebb érvényt sejtet az összeállítás záró-száma, a Húsvéti himnusz, melyben ugyanazt a dallamot unisono éneklő latinul a férfiak csoportja, a magyarul e zenei értékek közkinccsé tevője, Szvorák Kati:

(Elhangzott a Bartók Rádióban)

?szép is ez a testvériség, elvégre az egész térséget, magát Európát is a kereszténység és az ebből fakadó hasonló kultúrkör és szokásvilág köti össze. Ennek bizonyítéka ez a lemez is?

?Ebbe a korba kalauzol minket Szvorák Kati lemeze, amely tulajdonképpen kész zenetörténeti példatár, megható és felejtethetetlen előadással?

Kiss Eszter Veronika: Nagyhét és húsvét a népköltészetben
(Magyar Nemzet, 2004.04.7.)

?A lelki bánat, a sorscsapás okozta keserűség már önmagában is alkalmas arra, hogy kiénekelje az ember saját fájdalmát, s ha ehhez a melankólikus szövegű kifejezéshez ősi keresztény énekeket, népdalokat hív segítségül egy előadó, abból csak színvonalas produkció születhet. Találón fogalmaz Czigány György író az ajánlószövegben: "üzeni a dallam Kati hangján, hogy szomorúságunk földjéből kelhetnek csak ki a húsvéti reménység virágai."? Egy-egy ünnepnépszöveg köré válogatta a dalokat, s az így kialakult tizenkét zenei fejezet íve katartikus élményhez juttatja a hallgatót?
Borzák Tibor: Szvorák Kati imádságai (Szabad Föld, 2004.április 9.)

Alleluia

Eredetileg húsvétra szánták szerkesztői ezt a gyönyörű népzenei albumot, s kicsit megkésve jelent meg Szvorák Kati új albuma, melyet aktualitás ide vagy oda, mégis érdemes meghallgatni, sőt megvásárolni. Röviden összegezve: ritka minőséget, a felfedezés és az összevetés élményét kínálja, úgy hogy közben nemcsak elbűvöl és szórakoztat, de még fel is emel abból a nagy micsodából, amiben napjaink közmédiája folyton ha kell ha nem, nap mint nap derékgig tocsogunk...

Index

2004.aug.21. Nyergesújfalu

program (sajtónyilvános)

Orbán Viktor a közönség első sorában foglal helyet a többi felszólalóval együtt

a felszólalók helyükről felállva a szónoki emelvényénél tartják meg beszédeiket

10.00 - 11.15 Megkezdődik az avatási ünnepség, (moderátor: Székely Tamás)

Völner Pál üdvözlése (3’)

vers - Speier Zsuzsa (2’)

ének - Szvorák Katalin (10’)

Orbán Viktor beszéde (30’)

Orbán Viktor leleplezi a Szent István szobrot

.....

Himnusz - Szvorák Katalin, énekkar, tömeg (3’)

Húsvét hangjai a hétköznapiakban

"Belső fényforrás õ: a napsugár kishúga" - méltatja Palotai Erzs. Szvorák Kati népdalénekes valóban beragyogja a napját annak, aki végighallgatja legújabb CD-jét. A Hungaroton által kiadott, "Alleluia. Húsvét Közép-Európában" című hanghordozó méltó folytatása a művész névvel fémjelzett sorozatnak. A Liszt-, Hungaroton- és Kodály-díjas népdalénekes elsőként Közép-Európa karácsonyi, majd farsangi dalait gyűjtötte össze, most pedig a térség húsvéti énekeiből kínál egy csokorralalót.

Szvorák Kati neve nem ismeretlen a népzene kedvelői előtt. A Losoncon született énekes 1983-1999 között több zenekarral is énekelt (például a Vízöntővel, a Bekeccsel, a kassai Csámborgóval vagy a Hegedőssel). Az elmúlt tizenöt esztendőben több mint kétezer koncertet adott három kontinens 27 országában. Főszerepet kapott a Magyar ének, valamint a Betlehem csillaga című rockoratóriumokban is.

Az új CD-t - mellyel édesanyja emléke előtt is tiszteleg - Czigány György a következő szavakkal ajánlja: "A gyűlölet és testvériség, az otthon és idegenség roppant feszültségei közt kinyíló dallam üzen e sugárlemezen, ha nem is az oltár, de az eleven test templomának liturgiájával (melynek a hangszálak a nemes orgonasípjai) - üzeni a dallam Kati hangján, hogy szomorúságunk földjéből kelhetnek csak ki a húsvéti reménység virágai."

Szvorák Kati jelképes főhajtásának méltó segítõje az album minden közreműködõje, a Monarchia Zenei Társulás, a Mulatschag Gruppe (Bécs), valamint a Vujicsics együttes. Dicséretet érdemelnek az énekesek is: Boros Tibor, Drucker Péter, Nagy Viktor és Németh Nándor. Ugyancsak öröm volt hallgatni a szentendrei Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészetoktatási Intézmény népdaltagozatos növendékeit, Lindner Zsófiát, Sasvári Borcsát, Tamási Rebekát, valamint Tímár Sárát.

"Evangélikus fülnek" különösen is kedves a hanghordozó három felvétele: énekeskönyvünk 208. (A keresztfához megyek), 217. (Felvirradt áldott, szép napunk), valamint 213. (Krisztus feltámadt, elmúlt kín, gyalázat) énekének dallama. (Ez utóbbi egymás után három - magyar, német, valamint lengyel - szöveggel is szerepel.) Még két evangélikus vonatkozású, egészen pontosan szlovák evangélikus dalt hallhatunk az előbb említettek mellett: Az U? skvie sa ráno vzkriesenia (Már ragyog a feltámadás reggele), illetve a Haleluja, chvály znejte (Halleluja, dicséretet zengjétek) kezdetűt.

Szvorák Kati albuma mind nyelvi, mind felekezeti szempontból sokszínű: Közép-Európa húsvéti dalai magyar, lengyel, horvát, szlovén, szlovák, román, cseh, szerb, német és latin nyelven csendülnek fel; és hallhatunk román ortodox, szlovák református vagy éppen görög katolikus liturgikus éneket is. A nagybőjti kánták, imádságok, népénekek, húsvéti játékdalok, liturgikus énekek és himnuszok valódi gyöngyszemek. Szvorák Kati népdalénekes - a belső fényforrás, a napsugár kishúga - "méltó marad" nevéhez, valóban beragyogja a napját annak, aki végighallgatja ezt a korongot.

Evangélikus Egyház - Kultúrkörök (GaZsu)

?Szvorák Kati éneke - s hiszem, hogy nemcsak én gondolom így - megunhatatlan. Szinte feloldódik minden egyes dalban, amit megszólaltat - tehát aligha lenne értelme "előadásról", "interpretációról" beszélni. Mintha a dallamokkal felerősítene, kihangosítaná azokat az érzéseket, amelyeket már a szöveg is kivált az érzékeny hallgatóból. Ilyen művészi teljesítményt hallgatva világosodik meg napjaink zenekedvelõje előtt az az életérzés, mely régi eleinket eltöltötte a templomokban, az énekes szólisták hallatán: helyettünk szólnak, a mi nevünkben (is) áldoznak a szépség oltárán? Fittler Katalin: Szvorák Kati legújabb CD-jéről (Sztereo, 2004.október)

Áthallások

Dalvándorlás. Ez volt Kati első lemeze, melynek zenei rendezõje voltam. A mostani szintén dalvándorlás, önfeledt éneklés a Kárpát-medencében, testvéri látogatás különböző magyar dallamcsaládoknál. Jómagam régóta és örömmel osztom meg stúdiótapasztalataimat az általam nagyra becsült népzenei előadókkal, hogy a felvétel szóljon is, ne csak

hallatsszék. A Katival való együttműködés során nem csupán a tisztán csilingelő énekhanggal, de annak forrásával, egy pózoktól mentes emberi jellemmel is találkozhattam. Ez az idők során semmit sem kopott, éppen ellenkezőleg. Bár hallottam olyat, hogy ő a szegény ember Sebestyén Mártija, de ez számárság. Ő a lelki gazdagok Szvorák Katija. Szörényi Levente

Nagyon gratulálok a lemezhez. Elbűvölten hallgattam. Éneklésedet nem kezdem méltatni, annak értékeivel nem most kerülök tisztába, de remeknek találok a szerkesztést mind az azonosságok mind az egymás után következések szempontjából, sehol nem "esik le" az ív, jó a szólók és a hangszerkíséretes számok aránya és elhelyezése. És szépek a feldolgozások, pl. mindjárt a legelső gitáros nagyon megragadott. (Ezeket be kéne jelenteni az Artisjusnál!) Örülök, hogy elkészült a lemez, s remélem, sokan fogják élvezettel és tanulsággal hallgatni (ezt most nem az üzletember, hanem a zenész mondja belőlem!). Mellesleg: Szörényi bevezetője kitűnő.
Hollós Máté

Szvorák Kati: Áthallások

Szvorák Kati a hiperaktív művészek közé tartozik: lemezei is viszonylag nagy számban és gyorsasággal követik egymást. Szerencsénkre - teszem gyorsan hozzá, mert nem csak gyönyörű és érzékeny hangjával kápráztat el, művészi átélésével kerít a dalok hatása alá, de a magyar és minket körülvevő népdalkincs elfeledett rétegeit is feltárja nekünk

Szvorák Kati mostanában kiadott lemezein az összefüggésekre helyezi a hangsúlyt: bemutatja hogy a népdal sosem volt akadémikus holt anyag, hanem élő, lélegző, létező elemként vándorolt, alakult át és öltött variánsokat: sokszor más népeknél is, a kölcsönhatások folyamodványaként. Legutóbbi, húsvéti CD-jén csodálatos példákat láttunk a más nyelvű kultúrákból, jelen aktuális kiadványa, az Áthallások viszont tisztán a magyar dallamkincs variációira világít rá.

Az alcím: "Magyar népdalvariánsok" - innen van hát, de őszintén bevallva nem nagyon tudtam arra a lenyűgöző tudásra, arra a fáradságos, de felbecsülhetetlen kutatómunkára figyelni amely e dalok lemezei kerülését megelőzhette. A témák törődésből számomra már csak e CD valósága maradt meg: a szépség a maga közvetlen, sallang nélküli formájában. Olyanok ezek a főképpen a szerelemtől szóló, néha viccelődő dalok, mint a szépséges festett virágok a borítón: tisztán magyarok, egyszerűen pompázatosak. Szvorák Kati hangja mint a kristálytiszt víz, melyben nincs ott korunk szennye, de ha rásüt a nap megmutatja a létező színek összesét.

Komlós József - Hírös.Index - 2004.11.30. kedd, 10:28

?Senki máshoz nem hasonlítható "megszólalása" már az első hangok után felismerhetővé teszi a hang a gazdáját. Hajlításai hihetetlen változatosságot mind a kilenc témakörbe csoportosított 26 felvételnek?

Szaki: Az egyéniség hangja

(Magyar Demokrata, 51. szám, 2004. december 23.)

2004

A napsugár kis húgának nevezik, borzongatóan tiszta hangú népdalénekesnek. Szvorák Katalint nem érdekli a budapesti sznobéria, kis faluban él, ahonnan hívták már fellépni washingtoni lovardába, müncheni apácázárdába, bajor underground kiskocsmákba, francia marhavására, skandináv jazzklubokba és a sao-pauloi parlamentbe.

- Mesélte, hogy meg sem született, máris szerencséje volt: édesanyja báli tombolán bölcsőt nyert. Mondhatni, hogy a szerencse máig elkísérte?

Mindig hittem Fortunában, nem hagyott cserben, de elsősorban lelki éghajlatomnak köszönhető, hogy mindig a szépet, a jót igyekszem meglátni, és a világot a derűsebb oldaláról szemlélni. A siker számomra csak adalék, fontosabb az apró örömek mindennapi megélése. Sajnos a világ jócskán megváltozott, értékvesztett jelenünkben nehéz élni. Számomra ez többszörösen igaz, mert önmenedzselésre képtelen vagyok, egy rétegműfaj perifériáján csak önmagam hitének köszönhetően szemlélem a néha értelmetlennek tűnő szélmalomharcot. Alaptulajdonságom a természetesség, melyet még apró gyermekként egy alig háromszáz lelkes kis felvidéki faluban szívtam magamba. Lelkemből ott él az a hihetetlenül gazdag paraszti kultúra, melyet elődeimtől kaptam. A további mélyréteg a dupla kisebbségi lét átélése felvidéki zárkózott palóc magyarként.

- Valahányszor koncertjeit, lemezeit méltatják, csak szuperlatívuszokat sorakoztatnak. Örül még az őszinte

hosszannáknak vagy "megszokta" már?

- Nagyon jól esik egy őszinte dicséret, mert segíti a küzdelmet, de az örömet is, ami a munkám, lemezeim közben is kísért, mert sokszor megkérdőjelezem, bennem van-e a hiba azért, mert alig vannak lemezbemutató koncertjeim, a 18 önálló hanghordozóm Magyarországon talán egy-két üzletben kapható, hogy a Kárpát-medence népeinek eredeti nyelveken megszólaltatott közös dallamkincséből született tematikus CD sorozatomat elég komoly értetlenség fogadja és még sorolhatnám... A kritikák szuperlatívuszokban zengenek, de azokhoz, akiket érdekelne, nem jutnak el a dalaim.

- Követőit elnézve, miként érzi: teremtett-e vajon már népdalművészeti iskolát?

Rajeczky Béni bácsi írta egyszer nekem "és minden stúdium mellett megmaradt autentikus népdalhangnak, erőteljes és temperált változatban egyaránt. Szívből kívánom, hogy célja: a népdaltudományban otthonos népdalművészet iskolát teremtsen, Kodály szíve vágya valósul meg benne?" Tíz éve tanítok népdaléneklést a szentendrei zeneiskolában a magam és a gyermekek örömeire.

- Hogyan hirdetik Önt külföldön és mindazt, amit képvisel?

- Nem könnyű erre válaszolni, ahogyan engem hirdetni sem könnyű. Nem a magyar tematikus albumaimra, koncertjeimre gondolok, hanem a az eddig nyolc megjelent többnyelvű, dallampárhuzamokra épülő cédémre, azok előadására, melyeken a Monarchia Zenei Társulás kísér. Egy elveszett illúzió kergetésének érzik sokan, az emberek nagy része kizárólagosságban gondolkodik, így számukra ez a dunatáji közös zenei haza életre keltése nehezen megemészthető. Ettől függetlenül bárhol megfordultam a világban mindig hatalmas sikert arattam, a legeredetibb, leghivatottabb népdalénekesként írtak rólam és boldog voltam, hogy magyarként olyan ügyet szolgálhatok, mely a világ gyógyulását segítheti.

Csontos Tibor

"Ó, Teremtőnk, hallgass minket, sírásunkat, kérésünket?"

Az elmúlt hetekben jelent meg Czigány György ajánlásával Szvorák Kati Kodály- és Liszt-díjas népdalénekes 18. önálló albuma, melyen Közép-Európa nagyhéthez és húsvéthoz kapcsolódó népeinek, kántái, imádságai, himnuszai hallhatók és külön érdekessége a lemezeknek, hogy az egyházi dallamok ötvöződnek a népi vonatkozású énekekkel, így például böjti és húsvéti játékdalokkal, tavaszköszöntőkkel.

Honnan jött az ötlet, hogy ezt a témát feldolgozza?

2000-ben indult "közép-európás" sorozatom a karácsonyi albummal, ezt követte az Ispiláng, majd a dupla CD-s Stafíring és a farsangos Télkergető. A jeles napokból a húsvét, pünkösd maradt ki, egyrészt ezért döntöttem a húsvét mellett, másrészt a dalok üzenete számomra nagyon fontos volt. Édesanyám hosszan tartó betegsége majd halála is fogékonnyá tett és elevenen érintett ebben a témában. A testi böjtölés mellett egyfajta lelki böjtként szeretném följánlani ezeket a dalokat. S jó lenne, ha az ember minél többször tudna saját maga számára egy csöndes órácskát szentelni, hogy önmagára is figyelve megteremthesse a maga belső harmóniáját, nyugalomát. A dalok segíthetnek abban, hogy csendes magányunkban valóban önmagunkra leljünk, hogy megismerhessük jobban saját bensőnket, mert talán ez a legnehezebb. Mindig próbálunk mások elvárásainak megfelelni és közben észre sem vesszük, hogy gyakran szerepet játszunk és elveszünk mi magunk ebben a játékban, feladva az őszinteségünket, természetességünket. Szeretetet is csak úgy tudunk átadni, ha önmagunkat is elfogadjuk hibáinkkal együtt. Jézus élete és halála is példa a korlátlan és önzetlen szeretetre, amiből mi magunk is táplálkozhatunk, erőt meríthetünk, hiszen mindennapjainkban hányszor kerülünk válságos helyzetekbe, hányszor bukunk el, hányszor "halunk" meg, majd erőt merítve szinte feltámadunk.

Természetesen ismét vannak szentendrei kötődései is a hanghordozónak?

A Monarchia Zenei Társulás több zenekart és zenészt takar. Szentendréről a Vujicsics Együttes zenél és a Vujicsics Tihamér Zeneiskolából a növendékeim énekelnek húsvéti játékdalokat. A borítót Bereznai Péter tervezte. Az már más kérdés, hogy Szentendrén csak a Péter Pál templom kegytárgyboltjában kapható. Egyébként országosan is elszomorító, hogy mennyire rugalmatlan a terjesztés.

Hány nyelven szólnak meg a dalok?

Tíz nyelven énekelek és ami döbbenetes volt számomra is, hogy egy-egy dal például szlovák vagy horvát - magyar viszonylatban szinte egymás tükörfordításai. Különböző felekezetű dalok csendülnek föl, a katolikus mellett református, evangélikus, görög katolikus, ortodox.

Milyen terveid vannak?

Exkluzív szerződést kötöttem a Hungarotonnal, ez az album az egyike ennek, ősszel jelenik meg az Áthallások című magyar népdalvariánsokat tartalmazó album, majd jövő tavasszal a "közép-európás" pünkösdi. Közben koncertezem. Ezek a meghívások teljesen spontán alakulnak. A jövő héten utazom például Varsóba, egy nemzetközi rádiós fesztiválra, majd Bécsbe, ahol az ottani diplomáciai képviselőknek mutatjuk be a népzeneinket. Az Európai Unióba való belépésünk napján több fellépésem lesz, például Szentendrén is. Tehát énekelek, mert az ének kétszeri imával is felér, s a mai műanyagizű, lélekromboló világtól valamennyire megvéd a dal.

Kr (Szentendrei Tükör, 2004. IV.24.)

Az ének gyógyító ereje

"Átragyog a hangja minden sötétségen. Élmény hallgatni borongós napokon, tavaszodó időben, nyári alkonyatkor. Vigasztal, erőt ad, bearanyoz. Jó, hogy van egy Szvorák Katink" - írja Borzák Tibor Kati Tavaszvilág című lemezének ajánlásában. A világszerte koncertező Liszt- és Kodály-díjas népdalénekesnő tizennégy éve él Pilisszentlászlón. Hangját helyi rendezvényen is hallhattuk már. Férjével, Repiszky Tamással pedig néhány alkalommal saját udvarukat alakították át szabadtéri színpaddá, sok falubelinek szerezve örömet a Kékes Estéken felcsendülő közép-kelet-európai népi muzsikával. Katit először arról kérdezem, hogyan lett belőle népdalénekes.

- Az éneklés mellett annyi minden más is érdekelt: szavalás, sport, rajzolás. Nagyon szerettem például festeni. Mégis a véletlen vagy a sors úgy alakította életemet, hogy az éneklés lett a hivatásom. Láttam, hogy az embereknek örömet szerez a hangommal, rájöttem, hogy nekem ezt kell csinálni, mert ebben tudok igazán kiteljesedni. A nótázás szeretetét otthonról hoztam, édesanyám, anyai nagyszüleim és dédszüleim is jó hangúak voltak. Nagyanyám annak idején még primadonna is volt, népszínművekben játszott főszerepet egy kis lpoly menti faluban, Pincen. Öt éves koromig én is itt éltem, úgyhogy nekem Szentlászlón a felhőtlen kisgyerekkorom köszön vissza. Fülekre költözve is kivettem részem a fizikai munkából, segitettem a nagyszüleimnek: kapáltam, legeltettem, állatokat etettem, ez nekem kézenfekvő dolog volt. Gyökereimnek köszönhetően, nekem természetes az éneklés, öröm és feloldódás. Fiatalabb korban táncdalt is énekeltem, Kovács Kati volt a példaképem. Vele a mai napig mély lelki rokonságot érzek.

Felvidéki magyarként az anyanyelv mellett a népdalok is a megmaradást erősítették bennem. Még csehszlovák állampolgár voltam, amikor '81-ben a Röpülj páva! népdalversenyen első díjas lettem. Így ismert meg a magyarországi közönség. Amikor aztán áttelepültünk, egy ideig Budai Ilonkától tanultam, táncházakban is énekeltem, majd magánénekes lettem a Honvéd Művészegyüttesnél. Rengeteg zenésszel és zenekarral dolgoztam együtt; a vízüntös Kiss Ferivel több CD-t adtunk ki. Bár annak idején, Szlovákiában egyedül álltam ki a színpadra, és most is lelki éghajlatomnak leginkább a szóló éneklés felel meg, mert döbbenetes, hogy egy szál hanggal mi minden fejezhető ki. A népzeneből engem elsősorban a mélyebb lelkiséget kifejező ősi dallamok ragadtak meg; egy-egy fellépés kapcsán többször is ráéreztem, hogy ebben a beteg világban mekkora szükség van az őszinte hangra. Az éneklés egy lelki kitárulkozás is, amikor a dallam szárnyán a közönséggel kölcsönösen feltöltődünk energiákkal.

- Néhány hete jelent meg a tizenkilencedik önálló albumod. Hogyan készülnek ezek a lemezek?

- Az utóbbi öt évben többnyelvű lemezsorozatam indult el a Hungarotonnal, így gyermekdalok, karácsony, farsang, lakodalom és húsvét témaköreiben. A sorozat legközelebb megjelenő CD-je a pünkösdi lesz. A dalok tíz-tizenkét közép-európai nyelven, közös dallammal szólalnak meg. Tehát kimondottan olyan dalokat válogattam össze, amik összekötik az egyik népet a másikkal. Érdekes volt megtapasztalni, hogy bár minden nép dalai gyönyörűek, azért a magyar után a szlovák dallamvilág áll hozzám a legközelebb. Ez érthető, hiszen ott éltem, ezt nem lehet kitörölni. Pilisszentlászlón is azért érzem otthon magam, mert itt még hallom az öregektől a szlovák nyelvet. Egyébként, amikor lemezeimhez dalok után kutattam a Néprajzi Múzeum könyvtárában szentlászlói karácsonyi dalokra is leltem. Nekem szívügyem a közép-európai népek összetartozása, most december 14-én is négy nyelven, magyarul, szlovákul, csehül és lengyelül fogok énekelni a Visegrádi Négyek által szervezett karácsonyi lemezbemutató koncertemen a Mátyás Templomban. A napokban megjelent lemezem, az Áthallások viszont tisztán magyar nyelvű összeállítás, itt a régizene és az egyházi zene és a népi dallamok kapcsolatát próbálom kidomborítani a teljes magyar nyelvterületről. Elindítok egy dalt, és ezzel elindul a dalvándorlás. Vagy a téma, vagy a dallam viszi tovább a fonalat, melyről első hallásra is feltűnik, hogy rokon dallamok.

- Tíz éve a szentendrei Vujicsics Tihamér Zeneiskola tanára is vagy, ahol megalapítottad a népdal tagozatot.

- Amikor az igazgató, Bokor Gyuri fölkért, nagyon meglepődtem. Azt kérdeztem magamtól: én tanítsak, mikor még nekem is tanulnom kell? Hiszen egy élet kevés ahhoz, hogy az ember megismerje ezt a zenei világot. Vannak olyan dalok, amiket 20-30 évvel ezelőtt is énekeltem és most is, de ma kissé más értelmezésben. A daloknak is meg kell érniük, meg nekem is, aki énekelem őket. Csodálatos dolog tudni, hogy egy több évszázados hagyomány egyik láncszeme vagyok, és én is tovább örökíthetem ezeket a dalokat. Nagyon sok szeretetet kapok a gyerekektől. Nekem a tanítás során az a fontos, hogy a gyerek természetes tudjon lenni, és kiteljesedjen a személyisége a népzene keresztlén is.

Hogy meg tudja mutatni a rejtett énjét, mert mikor az ember kiáll a pódiumra, és énekel, akkor önmagáról is beszél. Jelenleg 21 gyerek jár hozzám. Van, akivel egyénileg foglalkozom, másokkal csoportosan, attól függően, hogy kinek milyen a hangadottsága. Tanítványaim néhány lemezemen is közreműködnek. Volt olyan egyetemista diákom is, aki azt mondta, hogy inkább hozzám jár, mint a pszichiáteréhez. Sajnos manapság annyira felgyorsult a világ, hogy az emberek nem érnek rá énekelni, pedig nagy szükségük volna rá. Nem volna szabad elfelejtenünk, amit a régi falusiak még jól tudtak, hogy az éneklésnek gyógyító ereje van.

Falu-lap, 2004.november

Egy csepp emberség

" Természetesnek lenni a legnehezebb póz, amit az ember felvehet"

az idézet Oscar Wilde - tól származik. Ez a sor azért is kedves nekem, mert a természetes szót nagyon szeretem. Eszembe juttatja gyermekkorom falusi közösségét, ahol szabadon élhettem a hamisítatlan természet közelségében, ahol szabályozott rend uralta az emberek mindennapjait. Ismertük a szelek járását, vártuk a templom harangjának kondulását, kémleltük a csillagokat, természetesnek vettük a vetést-aratást, kapálást, legeltetést, hiszen ez biztosította az életünket. Harmóniában éltünk a természettel és önmagunkkal is. S ez a rend egyszer csak felbomlott. Beszennyeztük vizeinket, levegőnket, lelkünket. Elvesztettük őszinteségünket. Lélektelen robotokká váltunk és az anyagi érdekekért szellemi és morális értékeinket adtuk fel. Felnőttként tudatosult bennem az egyetlen számomra elfogadható út: a póz nélküli természetesség útja. 14 éve költöztem családommal falura, arra a természet közelebb, romlatlanabb világra vágyva, amit a gyermekkorom jelentett. Nem véletlen, hogy megtalált a népdal is, hiszen ez érzelmi világunk legtermészetesebb nyelve, lelkünk tükre. Dalaimmal átmentek egy szeletet a múlt természetes világából, hogy mi magunk is megmártózzunk a tiszta forrásban. Mert az éneklés természetes lelki orvosság, lélektisztító gyógyír. S ha dalolok, akkor népdalainkkal kicsit szembeszállhatok műanyagvilágunk erőszakos terjeszkedésével, lelassíthatom az idő múlását, s visszavarázsolhatom az arcokra az őszinte mosolyt, megnyitva lelkeinket, hogy visszataláljunk természetes önmagunkhoz.

Egy csepp emberség (Magyar Rádió, Kossuth, Budapest, 2004)